

**МЕДИЧНА БІОХІМІЯ В НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНАХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ 221 «СТОМАТОЛОГІЯ», 222 «МЕДИЦИНА»
ТА 228 «ПЕДІАТРІЯ»**

Яніцька Л.В., Стеченко О.В., Оберніхіна Н.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (Київ)

Сучасна медицина прогресує в освоєнні нових технологій та методів досліджень і лікування хвороб, в профілактичних діях з попередження патологічних станів. Це відбувається значним чином завдяки можливості використовувати біохімічні знання молекулярних основ виникнення та розвитку порушень метаболізму, методів його регуляції та отримання інформації про потенційну схильність до певних захворювань. Біохімічні методи використовуються не тільки для встановлення діагнозу, але й для контролю перебігу біохімічних процесів під час хвороби, що дає змогу оптимізувати лікування та вчасно скорегувати використання лікарських засобів. Отже, професійність лікаря базується на фундаментальних знаннях медична біохімії. Саме тому в НМУ імені О.О. Богомольця періодично здійснюється перегляд освітніх програм та навчальних планів у тісній співпраці кафедр, факультетів та гарантів освітніх програм підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» [1, 2].

Нами було проведено аналіз змін навчальних планів за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» щодо викладання медичної біохімії з метою формування пропозицій подальшого удосконалення підготовки майбутніх лікарів. Результати показали, що проведена 2019 року корекція освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки за вищевказаними спеціальностями в частині навчання біохімії втратила важливий компонент, а саме – змістовий модуль зі структурної біохімії. Саме впродовж засвоєння студентами матеріалу цього модуля (власне – біоорганічної хімії) закладались основи розуміння ролі біомолекул через глибокі знання особливостей їх будови та хімічних властивостей.

Зокрема, для спеціальностей 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» з дисципліни «Біологічна та біоорганічна хімія» у 2022/2023 н.р порівняно з двома попередніми навчальними роками (2020/2021,

2022/2022) на 75 годин зменшився загальний обсяг годин, на 12 годин зменшився обсяг лекцій, на 33 години зменшився обсяг практичних занять та на 30 годин – обсяг самостійної роботи студентів (СРС).

Для спеціальності 221 «Стоматологія» з дисципліни «Біоорганічна та біологічна хімія, в т.ч. біохімія ротової порожнини» 2022/2023 н.р. ознаменувався не таким різким скороченням порівняно з двома попередніми навчальними роками: на 30 годин зменшився загальний обсяг годин, в т.ч. втратилися 10 годин лекцій, на 10 години практичних занять та 10 годин СРС.

Кафедрою був здійснений відповідний перерозподіл навчального контенту в межах дисципліни, проте створювались значні ризики отримання студентами нестійких знань, а також складнощі формування стабільних навичок використання таких знань з біологічної хімії для вирішення типових задач професійної діяльності.

Саме тому спільно з гарантами освітніх програм було здійснено перегляд та корекцію освітньо-професійних програм (ОПП) та навчальних планів підготовки студентів за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія», які були затверджені Вченою радою НМУ імені О.О. Богомольця у 2022 році. Відповідно до оновлених ОПП та навчальних планів, відбулись значні зміни в розподілі годин з біологічної хімії. Змінилась також назва дисципліни, яка тепер краще відповідає змісту освітнього компонента навчальних програм: для спеціальностей «Медицина» та «Педіатрія» – «Медична біохімія», для спеціальності «Стоматологія» – «Медична біохімія, в т.ч. біохімія ротової порожнини».

Починаючи з першого курсу у 2022/2023 році студенти спеціальностей 221 «Стоматологія», 222 «Медицина» та 228 «Педіатрія» повертаються до вивчення дисципліни впродовж трьох семестрів – одного на першому курсі та ще двох семестрів – на другому.

Зокрема, навчальний план спеціальностей «Медицина» та «Педіатрія» в 2022/2023 н.р. має на 60 годин більший обсяг з медичної біохімії порівняно з попереднім навчальним роком, в т.ч. на 14 годин збільшено обсяг лекцій, на 36 годин зростає практичний курс та на 10 годин – СРС.

Оновлений у 2022/2023 н.р. навчальний план студентів спеціальності 221 «Стоматологія» для вивчення освітнього компонента «Медична біохімія, в т.ч. біохімія ротової порожнини» передбачає на 60

годин більше порівняно з попереднім навчальним роком: на 14 годин зростає лекційний курс, на 6 годин – практичні заняття та на 10 годин збільшується обсяг годин СРС.

Таке збільшення годин було досягнуто за рахунок поглинання дисципліни «Медична хімія» з відповідною інтеграцією тем та навчального матеріалу цієї дисципліни з навчальним контентом біологічної хімії.

Перспективи подальших досліджень полягають у моніторингу ефективності запроваджених змін навчальних планів за спеціальностями «Медицина», «Педіатрія» та «Стоматологія» та удосконаленні навчально-методичного забезпечення викладання дисципліни «Медична біохімія» («Медична біохімія, в т.ч. біохімія ротової порожнини») з метою підвищення якості підготовки майбутніх лікарів в НМУ імені О.О. Богомольця.

Список використаної літератури:

1. Стеченко О.В. Біологічна та біоорганічна хімія в навчальних планах підготовки лікарів. Наука і освіта. 2019. №2. С. 5-12.
2. Стеченко О.В. Зростання ролі самостійної роботи студентів-медиків з біологічної та біоорганічної хімії. Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. 2019. №1 (83). С. 106-119.